

Уманський національний
університет садівництва

Факультет економіки і
підприємництва

Кафедра економіки

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Основи міжнародного бізнесу»

Рівень вищої освіти:	<u>перший (бакалаврський)</u>
Спеціальність:	<u>051 Економіка</u>
Освітня програма:	<u>Економіка</u>
Семестр:	<u>5</u>
Курс (рік навчання)	<u>3 (3)</u>
Форма навчання:	<u>денна</u>
Кількість кредитів ЄКТС:	<u>4</u>
Мова викладання:	<u>українська</u>
Обов'язкова/вибіркова:	<u>обов'язкова</u>

Лектор курсу	Людмила Смолій
Профайл лектора	https://ket.udau.edu.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi-ta-spivrobotniki/smolij-lyudmila-vasilivna.html
Контактна інформація лектора (e-mail)	lsmolij@udau.edu.ua
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=438

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу	формування системи знань про основні принципи, поняття та засади функціонування міжнародного бізнесу, суть економічних форм міжнародного бізнесу, формування основних тенденцій його розвитку.
Завдання курсу	<ul style="list-style-type: none"> ➤ формування системи теоретичних знань щодо змісту, потенціалу та основних засад функціонування міжнародного бізнесу в умовах глобалізації; ➤ розуміння сутності базових стратегій міжнародних компаній з урахуванням світових тенденцій; ➤ розуміння внутрішніх і зовнішніх компонентів формування діяльності міжнародної компанії; ➤ поглиблення теоретичних знань із питань організаційних аспектів розвитку міжнародних компаній; ➤ усвідомлення впливу інтернаціоналізації бізнесу на розвиток міжнародних компаній; ➤ розуміння особливої ролі культури у формуванні міжнародного бізнесу.
Компетентності	<ul style="list-style-type: none"> ➤ здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях. ➤ розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави. ➤ здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.
Програмні результати навчання	<ul style="list-style-type: none"> ➤ усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави. ➤ проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності. ➤ вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції / практичні (семінарські, лабораторні))	Зміст тем курсу	Завдання	Оціню- вання (балів)
Змістовий модуль 1				
Тема 1. Сутність та особливості ведення міжнародного бізнесу і здійснення міжнародної підприємницької діяльності	2/2	Сутність, види та форми міжнародного бізнесу. Характер і особливості розвитку міжнародного бізнесу. Сучасна економічна глобалізація. Зовнішнє середовище міжнародного бізнесу. Правове, політичне, економічне середовище. Фактори, що впливають на торгівельні та інвестиційні моделі. Еволюція міжнародного бізнесу. Класифікація рівнів розвитку країн світу.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Тема 2. Теорії міжнародного бізнесу	2/2	Теорії ринкової влади та монополістичних переваг. Динамічна теорія ендogenous зростання фірми. Теорія циклу життя продукту. Фінансові теорії багатонаціональних підприємств. Теорія інтерналізації. Теорія транзакційних витрат. Теорії стадій розвитку багатонаціональних фірм. Теорія конкурентних переваг. Теорія "летючих гусей". Ресурсна теорія багатонаціональних підприємств. Теорія "обміну концентрації на близькість". Теорія гетерогенних багатонаціональних підприємств. Теорія олігополістичної реакції. Теорія нової економічної географії та діяльність БНП. Теорія міжнародних нових підприємств. Заснована на знаннях теорія БНП. Теорія регіональних багатонаціональних підприємств. Мережева теорія багатонаціональних підприємств. Теорії фрагментації міжнародного виробництва БНП. Теорії взаємозв'язку між ПП та розвитком країни. Теорія переговорних відносин	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання завдань для самостійної роботи згідно з методичними рекомендаціями. Проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Тема 3. Аналіз внутрішнього середовища міжнародного бізнесу	2/2	Діагностика місії, цілей та стратегій міжнародної компанії. Оцінка відповідності організаційних структур управління міжнародним бізнесом стратегіям компанії. Розробка технологічної політики та застосування новацій менеджментом міжнародної компанії. Порядок видачі завдань та надання звітів у системі міжнародного бізнесу. Характеристика керівників та спеціалістів міжнародної фірми. Стартовий аналіз макрозовнішнього середовища міжнародної фірми та її системи менеджменту. Урахування національних стереотипів поведінки у сфері міжнародного бізнесу. Конкурентний аналіз галузі в країні базування та в країнах, що приймають.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання завдань для самостійної роботи згідно з методичними рекомендаціями. Проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Тема 4. Зовнішнє середовище у	2/2	Міжнародна корпорація і зовнішнє середовище. Основні елементи	Опрацювання лекційного матеріалу.	5

міжнародному бізнесі		зовнішнього середовища міжнародного бізнесу. Економічний сектор міжнародного середовища. Постачальники ресурсів. Конкуренти. Технологічний сектор зовнішнього середовища. Вплив національних культур. Політичний сектор зовнішнього середовища. Особливості аналізу зовнішнього середовища міжнародного бізнесу.	Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	
Тема 5. Стратегічні аспекти міжнародного бізнесу	2/2	Передумови формування стратегії міжнародних фірм. Стратегічні рішення відносно міжнародної діяльності. Організація стратегічного планування в міжнародній фірмі, передумови формування стратегії міжнародних фірм. Види міжнародних стратегій. Алгоритми стратегічного планування. Корпоративні стратегії розвитку. Корпоративні стратегії здійснення закордонних операцій. Практика розробки і реалізації стратегічних планів багатонаціональних компаній (БНК).	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання завдань для самостійної роботи згідно з методичними рекомендаціями. Проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Тема 6. Форми організації підприємницької діяльності в міжнародному бізнесі	2/2	Системи організаційно-правових форм бізнесу в Україні і в інших країнах світу. Напрями організаційних перетворень у міжнародних корпораціях і їхніх структурних одиниць. Зміна організаційно-правової форми, складу власників, структури капіталу. Фактори організаційного розвитку міжнародних корпорацій та макрорівня (штаб-квартира корпорації). Основні форми корпоративної інтеграції в міжнародному бізнесі. Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) у світовій економіці. Вигоди та витрати від прямих іноземних інвестицій для вітчизняної країни компанії інвестора. Інструменти урядової політики країни-донора та країни реципієнта ПІІ. Вибір форм бізнесу. Правові питання організації бізнесу. Колективна, приватна, державна форми власності в міжнародному бізнесі. Особливості ведення бізнесу без створення юридичної особи. Роль господарських товариств в міжнародному бізнесі. Спільне з іноземним капіталом підприємство, транснаціональна компанія, багатонаціональна компанія, міжнародний проект. Ліцензування. Франчайзинг. Системи організаційно-правових форм бізнесу в Україні та за кордоном. Фізичні особи в міжнародному бізнесі. Специфічні форми підприємництва за кордоном.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Тема 7. Форми та методи здійснення міжнародних комерційних операцій	2/2	Методи та форми здійснення торгівельних операцій міжнародних компаній. Характеристика операцій з експорту та імпорту товарів. Торгівля готовою продукцією. Торгівля продукцією в розібраному вигляді. Оренда машин та обладнання. Зустрічна торгівля. Виробнича та збутова	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання завдань для самостійної роботи згідно з методичними рекомендаціями. Проходження тестування в системі	5

		кооперація. Торгівля у складі. Компенсаційні операції у сфері міжнародного бізнесу. Торгівля комплектним обладнанням. Методи розрахунку економічної ефективності міжнародних комерційних операцій. Дослідження факторів підвищення ефективності міжнародних комерційних операцій. і експортних операцій. Удосконалення організаційних форм здійснення експортно-імпортних операцій. Забезпечення результативності контрактної діяльності суб'єкта господарювання. Організація підготовки, складання та виконання умов зовнішньоекономічних контрактів. Розрахунок економічної ефективності міжнародних комерційних операцій.	електронного забезпечення навчання в Moodle	
Модульний контроль				15
Змістовий модуль 2				
Тема 8. Конкурентоспроможність в міжнародному бізнесі	2/2	Показники та чинники, які визначають міжнародну конкурентоспроможність компанії. SWOT-аналіз. Концепція ланцюжка витрат. Методики визначення конкурентної позиції компанії. Показники та чинники, які визначають міжнародну конкурентоспроможність підприємства (організації). Вплив галузевих особливостей на конкурентоспроможність підприємства. Основні напрямки підвищення конкурентоспроможності підприємства. Різноманітні підходи до аналізу конкурентної ситуації на міжнародних галузевих ринках. Показники, по яких оцінюється конкурентна позиція компанії. Конкурентні стратегії на різних галузевих ринках. Вплив галузевих особливостей на конкурентоспроможність підприємства. Стратегія конкуренції у фрагментованих галузях. Стратегія конкуренції у новостворюваних галузях. Стратегія конкуренції у зрілих галузях. Стратегія конкуренції в занепадаючих галузях.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Тема 9. Особливості фінансування міжнародних бізнес-операцій	4/2	Світові фінансові центри. Світовий фінансовий ринок. Глобалізація фінансових ринків як процес: позитивні та негативні фактори. Тенденції світового фінансового ринку. Фінансові рішення у середовищі міжнародного бізнесу. Валютні ризики у міжнародному бізнесі. Інститути спільного інвестування. Причини та наслідки світової фінансової кризи для міжнародного бізнесу. Фінансово-банківський механізм у міжнародному бізнесу. Роль похідних фінансових інструментів на міжнародних фінансових ринках. Міжнародний ринок акцій. Міжнародний ринок облігацій. Діяльність транснаціональних банків на світовому фінансовому ринку.	Опрацювання лекційного матеріалу, Виконання завдань для самостійної роботи згідно з методичними рекомендаціями. Проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Тема 10. Електронна комерція в	2/2	Суть і зміст електронної комерції. Основні категорії та класи електронної	Опрацювання лекційного матеріалу.	5

міжнародному бізнесі		комерції. Переваги та характерні риси електронної комерції. Електронна комерція як форма ведення бізнесу. Механізми функціонування глобальної електронної торгівлі. Інфраструктура та менеджмент систем електронного бізнесу. Сучасні електронні біржові системи. Складові електронної комерції. Сектор B2B. Сектор B2C. Сектор B2G. Сектор C2B. Сектор C2C. Сектор C2G. Сектор G2B. Сектор G2C. Сектор G2G. Електронні платіжні системи. Внутрішньодержавна та міжнародна платіжна система. Переваги та недоліки використання електронних грошей при здійсненні оплат в міжнародному бізнесі.	Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	
Тема 11. Транспортно-логістичне забезпечення міжнародних бізнес-операцій	2/2	Поняття міжнародної логістики. Причини використання світових джерел постачання. Перешкоди використання офшорних джерел. Структура ринку розподілу перевезень. Логістика та ефективність комерційних операцій. Логістичні системи зовнішньоекономічних угод. Взаємодія логістичних систем зовнішньоекономічних операцій.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання завдань для самостійної роботи згідно з методичними рекомендаціями. Проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Тема 12. Специфіка міжнародного бізнесу у вільних економічних зонах	2/2	Сутність вільних економічних зон, причини створення та роль в міжнародному бізнесі. Види вільних економічних зон та їх особливості. Інвестиційний клімат вільних економічних зон. Еволюція вільних економічних зон. Експортно-виробничі зони. Зони зовнішньої торгівлі. Зони підприємств. Науково-технологічні парки. Їх особливості. Інвестиційний клімат. Методи оцінки ефективності інвестицій. Особливості оподаткування фірм, що зареєстровані та діють у вільних економічних зонах. Офшорні підприємства та офшорні юрисдикції. Особливості офшорних фірм: переваги і недоліки. Банківські офшорні юрисдикції. Мета створення офшорних банків та їх типи.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Тема 13. Ділова культура, етика і соціальна відповідальність в міжнародному бізнесі	2/2	Класична типологія культур. Характеристика внутрішнього та зовнішнього культурного середовища міжнародної компанії. Специфічні культурні цінності міжнародних компаній. Культурні аспекти управління міжнародним бізнесом. Дослідження впливу культури країни-реципієнта на процес прийняття рішень міжнародними менеджерами. Основні характеристики етичного ведення міжнародного бізнесу. Особливості етики в міжнародних корпораціях. Основні етичні концепції в міжнародному бізнесі. Основні категорії, що визначають моральний портрет фірми: соціальна відповідальність, етика бізнесу, діловий етикет. Особливості міжнародного бізнес-етикету.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання завдань для самостійної роботи згідно з методичними рекомендаціями. Проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5

		Організація навчання етичній поведінці керівників та підлеглих. Сутність поняття "соціальна відповідальність", "соціальна справедливість", "соціальне партнерство". Рівні соціальної відповідальності: соціальне зобов'язання, соціальне реагування, соціальна чутливість. Відповідальність міжнародної компанії перед акціонерами, персоналом, покупцями, постачальниками, суспільством.	
Тема 14. Участь українських підприємств у міжнародному бізнесі: галузевий аспект (аграрний сектор)	2*/2	Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Правові засади діяльності міжнародного бізнесу в Україні. Методи державного регулювання міжнародного бізнесу в Україні. Сприятливі та несприятливі умови міжнародного бізнесу в Україні. Аграрний сектор України в середовищі міжнародного бізнесу. Бізнес-середовище експортоорієнтованих товаровиробників аграрного сектора. Вплив міжнародних товарних ринків на діяльність суб'єктів аграрного сектору у ринковому середовищі. Формування експортоорієнтованої моделі розвитку аграрних підприємств. Конкурентні стратегії підприємств аграрного сектора на зовнішньому ринку. Перспективи розвитку аграрного сектору України в умовах міжнародного співробітництва.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle
Модульний контроль			15
Всього за 1 семестр	30/28		70
Екзамен			30
Всього за курс			100

*залучений стейкхолдер для спільного проведення аудиторного заняття

Розподіл балів, присвоюваних здобувачам при вивченні дисципліни «Основи міжнародного бізнесу»

Кількість балів за змістовий модуль	Поточний (модульний контроль)														Сума			
	Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2										
	50 балів							50 балів										
Теми	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	Модульний контроль (15 балів)	T 8	T 9	T 10	T 11	T 12	T 13	T 14	Модульний контроль (15 балів)		
Кількість балів за видами робіт, всього:	5	5	5	5	5	5	5		5	5	5	5	5	5	5		5	100
активність на семінарських заняттях	4	4	4	4	4	4	4		4	4	4	4	4	4	4		4	
виконання самостійної роботи	1	1	1	1	1	1	1		1	1	1	1	1	1	1		1	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

		Оцінка за національною шкалою
--	--	-------------------------------

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

ПОЛІТИКИ КУРСУ

Політика оцінювання	В основу рейтингового оцінювання знань закладена 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати здобувач за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, модульного контролю, підсумкового контролю тощо). Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю (іспиту) здобувач може набрати максимально 70 балів. На підсумковому контролі (іспит) здобувач може набрати максимально 30 балів, що в сумі і дає 100 балів.
Політика щодо академічної доброчесності	Під час підготовки письмових робіт, проведення контрольних заходів здобувачі повинні дотримуватися правил академічної доброчесності, які визначено Кодексом доброчесності Уманського НУС. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (за погодженням із деканом факультету)